

MÕNE EESTI KEELE KAUBANDUSALASE SÕNA PÄRITOLUST AREAALSEL TAUSTAL

SVEN-ERIK SOOSAAR

Annotatsioon. Artiklis vaadeldakse mõnede kaubandusalaseid mõisteid tähistavate eesti keele sõnade päritolu võrdluses naaberkeelte ja sugulaskeelte vastavate sõnade päritoluga. Mõisteid RAHA, HIND ja KAUP tähistavad sõnad pärinevad eri keeltes sageli sõnadest, mille algseks tähenduseks on ‘kariloom’, ‘loomanhk’, ‘teravili’ sõltuvalt vastava rahva tollasest põhitegevusest.

Võtmesõnad: võrdlev keeleteadus, etümoloogia, etümoloogilised sõnaraamatud

Viimane põhjalikum ülevaade eesti keele kaubandusalaste põhimõistete päritolust on pärit Julius Margilt, kes 1936. aasta soome-ugri rahvaste kultuurkongressil pidas ettekande „Soome-ugri kultuurrahvaste kaubandusest” (Mark 1936). Möödunud 70 aastaga on soome-ugri sõnavara uurimine suuri edusamme teinud ja paljudele sõnadele on leitud uusi etümoloogiaid. Selle artikli eesmärgiks on vaadelda eesti keele kaubandusalase põhisõnavara päritolu areaaltüpoloogilises võrdluses, andes lühiülevaate läänemereäärsete rahvaste, aga ka kaugemate soome-ugri rahvaste kaubandusega seotud põhisõnavara omavahelistest suhetest. Nagu selgub, on laenamine olnud mitmesuunaline, kuid sõnade tähenduse arengus võib leida mitmeid huvitavaid paralleele. Kõnealust valdkonda käsitleb ka Georg Feldmanni monograafia (Feldmann 1988).

Kaubanduse keskseks mõisteks on muidugi KAUP, mida sõltuvalt vaatepunktist saab OSTA ja MÜÜA. Igal kaubal on oma HIND, mida saab MAKSTA kas vahetades teise kauba vastu või RAHA-ga. Nende kitsamalt kaubandusmõistetega on seotud ka üldisema tähendusega tegevused ANDMA ja VÕTMA, sest neid tähistavate sõnade tähendus on sageli muutunud spetsiifilisemaks, omandades lisatähendusi, mis kuuluvad otseselt kaubanduse valdkonda.

1. HIND

1.1. e *hind*; vps *hind*; krjLü, krjA *hindu*; sm, is, krjP *hintā*; vdj *inta*; lv *īnda* (*vana ī.* ‘vana rikkus’); (er *čonda* ‘pruudi lunaraha’, ?k, ?mns, ?h < iraanī); s-u *šīnta.

er *čonda* on vananenud sõna, mis tähendas ‘pruudi lunaraha’ ja esineb rahvalauludes paralleelselt sõnaga *p’it’ n’e* ‘hind’. Mokša keelest seda sõna ei ole registreeritud. er *čonda* (*čando*) ühendas sm sõnaga *hintā* esmakordselt Heikki Paasonen (Paasonen 1896, Paasonen 1990: I, 207). Rekonstrueeritud on seda nii kujul *čanta (UEW: 618) kui ka *činta/**šīnta* (Keresztes 1986: 159), *čīnta/**šīnta* (Katz 2003: 227). Ersa keeles vastab läänemeresoome esisilbi *i*-le reeglipäraselt *o*. UEW seletab seda dissimilatsiooniga läänemeresoome keeltes, Lászlo Keresztes aga assimilatsiooniga ersa keeles. Sõna esimest häälikut on rekonstrueeritud enamasti afrikaadina. Samas võib lms *h*- < s-u *š-, ning ersa keeles on toimunud regulaarne muutus *š- > *č*-. Seega ei takista miski rekonstrueerimast sõna alguskonsonanti kujul *š-. Eeva Uotila arvates on *hind* balti laen sõnast *šīntas ‘sada’ ning viitab võimalusele, et er *čonda* on turgi laen ja ei kuulugi ühte lms *hind*-sõnadega (Uotila 1990).

Kuid on veel üks võimalus. Nimelt on soome-ugri tüvena rekonstrueeritud *šāntz ‘viljasort’, millel on vasted mr (*šādāṅṅə ~ šədaŋ ~ šīdaŋ* ‘nisu’, kus *-ŋ(ṅə)* peetakse sufiksiks), k, h (*länt ~ jänt ~ t·ant* ‘teravili (oder, rukis, kaer); jahu’) ja võib-olla ka vanaungari keeles (*ed*) (UEW: 496). k *šogdi* (P) / *šobdi* (S) puhul eeldatakse keerulisi muutusi sufiksi liitumise ja metateesiga, mistõttu on k sõna siia kuulumine väga probleemiline. Võttes aluseks vaid mr ja h sõnad, on rekonstrueeritud vormid **šāāntā ~ *šīntā* (Katz 2003: 216–217). Viimane neist on juba kokku viidav lms-md sõnaga *šīnta. Enne raha kasutuselevõttu kasutati vahetuskaubana karusnahku, kuid põllumajanduse levides soome-ugrilaste seas võidi teatud juhtudel ka vilja kasutada pruudilunana või isegi raha aseainena, sest selle kogust oli suhteliselt kerge mõõta. Ka võis vilja väärtus tollal olla tunduvalt kõrgem kui tänapäeval, sest taimede viljakus oli kordades väiksem. Ajaloost on teada vilja kasutamist mõöduna raha asemel Ptolemaiose-aegses Egiptuses.

Võrdlusena teiste sugulas- ja kontaktkeelte mõistet HIND tähistavate sõnade päritolu.

1.2. mr *ak* on laen bulgaaride keelest. Vrd tšuvaši *hak* ‘hind’, tatari *hak* ‘hind; õiglus, õigus’ < araabia *h.aqq* ‘õigus’ (Gordeev 1979: 66, Räsänen 1969: 153).

1.3. vn *цена* ja ld *kaina* on pärit samast i-e tüvest: **k^wei-* > **k^woinā* ‘karistus, hind’ (Tšernõhh 2002: 2, 365).

1.4. rts *pris* ‘hind’ on tulnud ladina keelest järgmist teed pidi: < kask *pris* < vpr *prix* < lad *pretium* ‘hind, väärtus; tasu; trahv; raha’ (Hellquist 1922, Kluge 2002).

2. KAUP

2.1. e *kaup*; sm, is, krj *kauppa* ‘pood, kauplus’; krj *kaupus* ‘kaup’; lv *kōp* ‘kaup’ < germ < lad, vrd sks *kaufen* ‘ostma’, rts *kōpa* ‘ostma’ etc. (SSA).

Germaani keeltes on see väga varane laen ladina keelest: *caupo* ‘poodnik, kõrtsmik’ > **kaup-o*, vrd muinaspõhja *kaupa*, gooti *kaupon* ‘kauplema’ > muinasslaavi *kupiti*. Samast allikast on ka rts *kōpa*.

Eesti keeles on *kaup-* produktiivne tüvi: *kaubandus*, *kaubitsema*, *kauplema*, *kauplus* jne.

2.2. sm *tavara* ‘kaup’ on vn laen < vn *tovar*’. Muinasslaavi keelde on sõna laenatud turgi keeltest. On arvatud, et vn sõna allikaks on vanatürgi *tavar* ‘omand, varandus’. Tänapäeva turgi keeltes esineb sama tüvi ka tähenduses ‘veis, kariloom’ (Tšernõhh 2002: 2, 247, Räsänen 1969: 451–452, Vasmer 1964: 3, 112).

3. MAKSMÄ; MAKs, (-U)

3.1. e *maksma*; lv *maksõ* ‘maksma’; er, mo *maksoms* ‘andma’ (vrd *ašt’ems* ‘olema, asuma; väärt olema’; *pandoms* ‘maksma, tasuma’) (SSA).

See sõna on pärit ajast, kui raha veel ei olnud, *kaupa* „anti” vahetuskauba eest. Siinkohal on huvitav märkida, et verbi *andma* vaste ersa keeles *andoms* tähendab ‘toitma, jootma’. See tüvi esineb läänemeresoome keeltes nii nimisõna (sm *maksu*, lv *maks*) kui tegusõnana. Sõna on laenatud liivi keelest ka läti keelde: *maksa* ‘maks’ *maksāt* ‘maksma’ ning soome

keelest rootsi murretesse. Läänemeresoome keeltes on sõnal *maksma* ka tähendus 'väärt olema, hinda omama', samas tähenduses kasutatakse seda verbi ka läti keeles. Kõigis teistes vaatluse all olevates keeltes on tähenduse 'väärt olema, hinda omama' jaoks eraldi verb, mis sageli on tuletatud verbist, mille tähendus on 'seisma', või siis laenatud, nii nt rts *kosta* < kask *kosten* < vpr *couster* < klad *costare* < lad *constare* (vrd vn *cmóumb*). Mari keeles on ilmselt vene keele mõjul sõna *šogaš* 'seisma' tähendusväli laienenud nii, et see vastab ka vn sõnale *cmóumb* 'maksma, väärt olema'.

Tüvi *maks-* on eesti keeles laia tähendusväljaga, sest sama tüvega on ka sõna *maks*. Verbil *maksma* on ka lisatähendus 'mõtet omama, tasuma' (EKSS III,2: 339), mis võib olla tekkinud ka vene keele mõjul.

Jorma Koivulehto on sellele sõnale pakkunud välja protoiraani etümolooia **ma(n)dfa-* > uu **maks-*, protoiraani tüvest pärinevad omakorda avesta **maza-* ühendis *maqā.raii-* 'rikkust andev' (Koivulehto 1999: 221, 2001: 255). Nasaali kadumine silbilõpulise konsonandi eest on küll reeglipärane (vrd uu **kuńce* > e *kusi*), kuid ebaselgeks jääb, miks pidi asendatama dentaalklusiil palataalklusiiliga, seda enam, et see tekitas homonüümia sõnaga **maks* 'maks (siseorgan)' ja võimalik, et ka sõnaga **maks* 'teatud näriline' (UEW: 264), samas kui sõna **mańca* või **manča* pole algekeeltesse rekonstrueeritud.

Sõnale on pakutud ka soome-ugri etümolooiat: s-u **mēkša* > h *mɔɣəl* 'juua andma' (DEWOS: 908). Kuigi semantiline nihe 'juua andma' → '(raha) andma, maksma' on üsna levinud (nii on er *andoms* tähenduseks just 'söötma, jootma'), on selle etümolooia puuduseks eelkõige häälikulised raskused, nimelt peaks s-u **-kš-* andma lms *-h-* (vrd sm *mehiläinen*). Samuti ootaks sel juhul läänemeresoomes esimese silbi *o*-vokaali.

Uku Masingu väitel on see üks vähestest akadi keelest pärit eesti sõnu (Masing 1956: 173), vrd ak *makāsu(m)* 'maksustama', *maksu(m)* 'maksustatud', *mākisu(m)* 'maksukorjaja', *miksu(m)* 'maks'. Probleemaatiliseks teeb selle etümolooia suur geograafiline kaugus ja sõna puudumine turgi keeltes, kuigi Masingu arvates võisid akadlastest kaupmehed jõuda ka Volga äärde ja kaugemalegi põhja. Seetõttu tundub tõenäolisem, et see sõna pärineb hilisemast ajast ja araabia keelest, vrd *maks(un)* pl *mukuus(un)* 'maks' ja *makasa* 'maksu korjama', *makkasa* 'maksu maksma'; *maakasa* 'kauplema, tingima, hinna üle vaidlema'.

Tulles tagasi sõna *maks* juurde, vaatame lähemalt selle vasteid naaberkeeltes. Leedu ja eesti keel on vaatlusalustest keeltest ainukesed, mis kasutavad mõistete MAKSMA ja MAKS tähistamiseks samatüvelist sõna: ld *mokė'ti* 'maksma' ja *mókestis* 'maks'.

3.2. sm *vero* vasteteks sugulaskeeltes on peetud udm *vur* 'trahv, karistus(raha)' ja h *wer* 'võlg', mis on laenatud varaindoaaria vormist **bherom* (akk) (Katz 2003: 231). Siia kuulub ka mr *ver* 'koht'. Udmurdi ja handi vasted on häälikuliselt problemaatilised ja võivad siia mitte kuuluda (UEW: 569).

3.3. Loomakasvatusega seonduv päritolu on rts sõnal *skatt* (vrd vanaislandi *skattr* 'maks'), mille germ algvorm on **skatta* ja tähendus ilmselt 'kariloomad'. Germaani murretest on pärit ka vanaslaavi **skotъ* 'kari, varandus', vrd vanasaksi *scat* 'raha, varandus, kariloomad', gooti *skatts* 'raha, münt'.

4. MÜÜMA

uu (~ i-e)

koltasaami *miekkad* 'müüma'; er *mijems*, ?udm *med* 'palk, maks'; ?k *med* 'palk'; mns *mi-* 'andma'; h *mä-* 'andma'; neenetsi *myiq-* < **myis-* 'andma, müüma', *myir* 'hind'; eenetsi *m'ic'* 'andma', *m'ir* 'hind'; nganass *m'is'i* 'andma', *m'irəžə* 'palk, maks'; sõlkupi *mi-qo* 'andma'; kamassi *mil'äm* 'annan'; matori *mijam* 'annan'.

Sõna on rekonstrueeritud uurali algkeelde kujul **miye*, **mexe* ja **mē* ja indoeuroopa päritolu oletanud juba Aulis Joki (1973: 288) (< Pi-e **h₂meyg^w*- (Koivulehto 2001: 237)), aga pakutud on ka hilisemat indoiraani päritolu (Katz 2003: 227). Samast indoeuroopa tüvest on pärit ka läti vanemas keeles esinev *mīt* 'vahetama' (Karulis 2001), ld *mainas* 'vahetus' ja vn *менять* 'vahetama'. Ka balti ja slaavi keeltes on sõnad tähendusega 'müüma' tuletatud verbist *andma* (vn *pro|dat'*, ld *par|duoti*).

rts *sälja* 'müüma' varasem tähendus 'üle andma, loovutama' on kadunud, vrd gooti *saljan* 'ohverdama' < i-e **sel-* 'võtma'.

5. OSTMA

s-u < indoiraani

Sõna esineb permi keeltes, kus k *vuz* ja udm *vuz* tähendavad mõlemad ‘kaup, äri’. Läänemeresoomes esineb see tüvi *ta*-sufiksiga moodustatud verbina (nt vdj *õssaa* ja lv *võstõ*). Samast indoiraani tüvest on laenatud ka mr *užalaš* ‘ostma’ (*uža* ‘hind’), vasted on ka saamis (*oasti-* ‘ostma’) ja manskis (*wāta-χum* ‘kaupmees’) (UEW: 585). Siin võib olla tegemist ka mitme erineva laenukihiga (Katz 2003: 228).

Võimalik, et tegemist on veelgi vanema indoeuroopa laenuga < *wosā ‘toode, kaup’, millest on tuletatud kõik eelpool toodud soome-ugri keelte sõnad (Koivulehto 1991: 39, 1999: 210, 2001: 238). Soome-ugri algkeeles on sellest seejärel tuletatud verb, nimisõna on säilinud vaid mari ja permi keeltes, võimalik, et ka saamis.

5.1. vn *kupit*, rts *kōpa* ja sks *kaufen* ‘ostma’ sõnad pärinevad kõik ühest allikast ja lähevad erinevaid teid pidi tagasi ladina keelde (vt eespool).

6. RAHA

6.1. *raha* esineb kõigis läänemeresoome keeltes. Karjala rahvalauludes esineb see ka tähenduses ‘karusnahk; karusnahaloom’. Sama tähendus on sõnal ka saami keeles, kuhu see on laenatud soome keelest. germ *skraha ‘karusnahk’ on olnud lsm sõna *raha* algallikaks (SKES: 711). Eelkõige oli tolleks rahaühikuks oravanahk, millest annavad tunnistust nii k, mr kui ka md sõna *ur*, millel on kaks tähendust: 1. ‘orav’, 2. ‘kopikas’. Seega maksis üks oravanahk ühe kopika, mida tõendavad ka 16. sajandist pärit kroonikateated. Veidi hilisemast ajast on teada, et ka hantidelt nõuti makse sisse oravanahkades, kusjuures jällegi vastas ühele oravanahale üks kopikas. Kopikas oli tol ajal hõberaha. Sõna *кoneйка* on vene keeles suhteliselt hiline, esmakordselt mainitakse seda 15. sajandi lõpus, kui Pihkva feodaalriigis kasutusel olnud münti. Algselt oli tegemist kitsamalt levinud nimetusega, mis tähendas teatud hõbemünti, millel oli kujutatud ratsanik odaga (vn *конье*). 17. sajandil hakati kopikaid tegema ka vasest ja 18. sajandi alguses tehti viimased hõbekopikad. Tolleks ajaks maksid need juba palju rohkem, kui odavnenud (tänapäeval ütleksime devalveerunud) rubla (Tšernõhh 1993: I, 427).

6.2. Sõna *денъга* on üle saja aasta vanem, vanavene keeles on see juba 1361. aastal kirja pandud (Vasmer 1964: I, 499). Teistes slaavi keeltes seda sõna ei esine, seega on tegemist laensõnaga. Kuid selle sõna päritolu on veidi ebaselge. Üldiselt arvatakse, et tegemist on laensõnaga mingist turgi või mongoli keelest, kuid täpsemat laenuallikat ei ole suudetud kindlaks teha. Samas ei ole see ka turgi ja mongoli keeltes oma sõna, vaid laen kas handi keelest (vt Räsänen 1950: 127–129), kus sõna *tanġe*, *lanġi* tähendab nii ‘orav’, kui ‘kopikas’, või siis pärsia keelest (kesk-pärsia *dāng* ‘münt’). Esmakordselt on see sõna fikseeritud kujul *tānġā* kesktürgi (10.–15. saj) perioodil tšagatai kirjakeeles. Turgi keelte kaudu levis sõna paljudesse teistesse keeltesse (sh ka vene keelde) tähenduses ‘raha, hõbemünt’, hiljem ka ‘rubla’. Tatari keelest on see laenatud ka mari keelde, kus *teŋge* tähendab ‘rubla’. Eesti ja soome keelde on see sõna laenatud muinasvene keelest: e *teng*, sm *tenka* ‘vene münt’ (SSA: 3, 283).

6.3. It sõna *nauda* ‘raha’ on pärit i-e tüvest *neud-*, mille vasteks saksa keeles on *nutzen* ‘kasutama’. Ka leedu keeles on see sõna olemas, kuid tähendusega, mis on üsna lähedane algsele: 1. ‘kasu, tulu’; 2. ‘omandus, rikkus; loomakarj’. sm *nauta* ‘veis, kariloom’ on kas germaani v balti päritolu ja näitab, et selle sõna algne tähendus oli ‘suur kariloom, veis’ (Karulis 2001: 619–620).

Võrdluseks võib tuua lad *pecus* ‘kari, kariloomad’ ja sellest tuletatud *pecunia* ‘1. vara, varandus, omand; 2. raha’.

6.4. sks *Geld* (vrd gooti *gild* ‘maks’, muinaspõhja *ġald* ‘maks, andam’) on algselt tuletis tüvest *geld-a (vrd ingl *yield*) (Kluge 2002: 341–342).

6.5. Kaugemates soome-ugri keeltes on raha tähistavad sõnad enamasti laenulise päritoluga, nt mr *oksa* < tšuvaši *oks’a* (vrd tatari *akče* ‘(hõbe)raha’ mis on tuletatud turgi tüvest *ak* ‘valge’) (Räsänen 1920: 159–160).

6.6. s-u *raha*-sõnade hulka tuleb lugeda ka e *soomus*, sm *suomu*, mille vasted mõnedes keeltes tähendavad ka ‘raha’, nt er *šav*, k *šõm*, mns *šõõm*, h *sam* (UEW: 476). Tundub siiski väheusutav, et mõne suure kala soomuseid oleks rahana kasutatud, pigem hakati sillerdavaid hõbemünste tähistama sama sõnaga nende välise sarnasuse tõttu kalasoomustega.

Kokkuvõte

Kaubandusalases sõnavaras peegelduvad rahvaste tihedad mitmepoolsed kontaktid ja samuti nende elukeskkond ja ajalugu. Nii võib RAHA tähistavate sõnade põhjal näha, et põhjapoolsetel rahvastel olid kauba väärtuse mõõduks ja raha aseaineks karusnahad (enamasti oravanahad), samas kui lõunapoolsetel karjandusega tegelevatel rahvastel olid selleks kariloomad. Võimalik, et kaupade väärtuse mõõduna kasutati põllumajanduse algaegadel ka vilja, nagu võib oletada sõnale *hind* pakutud mari ja handi vastete põhjal.

Kirjandus

DEWOS = Wolfgang Steinitz Dialektologisches und etymologisches Wörterbuch der ostjakischen Sprache. Lieferung 1–15. Berlin. 1966–1993.

EKSS = Eesti kirjakeele seletussõnaraamat. I–. 1988–. Eesti Keele Instituut. Tallinn.

Feldmann, Georg Wilhelm 1988. Wirtschaft und Markt vor dem Hintergrund der prähistorischen finnougriisch-indogermanischen Sprachberührungen. Veröffentlichungen der Societas Uralo-Altaica. Band 25. Wesbaden.

Gordeev, F. I. 1979. Étimologicheskij slovar' marijskogo jazyka. Tom 1. A–B. Joškar-Ola.

Hellquist, Elof 1922. Svensk etymologisk ordbok. Lund.

Joki, Aulis 1973. Uralier und Indogermanen. Die älteren Berührungen zwischen den Uralischen und Indogermanischen Sprachen. (= SUST 151.) Helsinki.

Karulis, Konstatins 2001. Latviešu etimologijas vardnica. Rīga. Avots.

Katz, Hartmut 2003. Studien zu den älteren indoiranischen Lehnwörtern in den uralischen Sprachen. Heidelberg: Deutsch Universitätsverlag Winter.

Keresztes, László 1986. Geschichte des mordwinischen Konsonantismus. 2. Szeged.

Kluge 2002 = Kluge, Friedrich 2002. Etymologische Wörterbuch der deutschen Sprache. 24. Auflage. Berlin, New York.

Koivulehto, Jorma 1991. Uralische Evidenz für die Laryngaltheorie. Wien.

Koivulehto, Jorma 1999. Varhaiset indoeurooppalaisyhteistyöt: aika ja paikka lainasanojen valossa. – Pohjan poluilla: Suomalaisten juuret nykytutkimuksen mukaan. Ed. by Paul Fogelberg. (= Bidrag till kännedom av Finlands natur och folk 153.) Helsinki, 207–236.

Koivulehto, Jorma 2001. The earliest contacts between Indo-European and Uralic speakers in the light of lexical loans. – Early Contacts between Uralic and Indo-European: Linguistic and Archaeological Considerations. (= SUST 242.) Helsinki, 235–263.

- Mark, Julius 1936.** Soome-ugri rahvaste kaubandusest. Fenno-Ugrica A: 5.1. Tallinn.
- Masing, Uku 1956.** Ühest võimalikust akadi laensõnast. – Emakeele Seltsi aastaraamat II (1956). Tallinn: Eesti Riiklik Kirjastus, 160–178.
- Paasonen, Heikki 1896.** Kielellisiä lisiä suomalaisten sivistyshistoriaan. (Suomi 3:13:4, 1897).
- Paasonen, Heikki 1990–1996.** H. Paasonens mordwinisches Wörterbuch. Helsinki.
- Räsänen, Martti 1920.** Tscuwassischen Lehwörter im Tscheremissischen. (= SUST XLVIII.) Helsinki.
- Räsänen, Martti 1950.** Beiträge zu den altaisch-slawischen Berührungen. – Commentationes Fenno-Ugricae in honorem Y. H. Toivonen. (= SUST XCVIII.) Helsinki, 120–131.
- Räsänen, Martti 1969.** Versuch eines etymologischen Wörterbuchs der Türksprachen. Helsinki.
- SSA = Suomen sanojen alkuperä.** Etymologinen sanakirja. I–III. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Helsinki. 1992–2000.
- Tšernõhh 1993 =** Историко-этимологический словарь современного русского языка. Москва: Русский язык.
- UEW = Rédei, Károly 1986.** Uralisches etymologisches Wörterbuch. Budapest.
- Uotila, Eeva 1990.** Hinnan suhteen: sm. *hinta* ja *suhta*, balttilaisia lainoja. – Virittäjä 3, 265–277.
- Vasmer 1964 =** Фасмер, Макс. Этимологический словарь русского языка. I–III. Москва, Прогресс.

About the Origin of Some Estonian Trade Terms against the Areal Background

Sven-Erik Soosaar

The article compares the origin of Estonian words denoting the concepts PRICE 'hind', COMMODITY 'kaup', PAY 'maksma', SELL 'müüma', BUY 'ostma', and MONEY 'raha' with the origin of the same words in neighbouring and genetically related languages. Trade vocabulary reflects close multilateral contacts between the peoples as well as their environment and history. For example, the words denoting MONEY 'raha', show that northern peoples used furs (mostly squirrel furs) as a measure of the value of the commodity and a replacement for money while cattle-raising southern peoples used cattle for this purpose. It is fully possible that in the early days of agriculture also grain served as a measure of value, as the Estonian word *hind* 'price' and its Mari and Khanty equivalents.

Keywords: comparative linguistics, etymology, etymological dictionaries